

مبلمان شهری، مسایل و چالش‌ها

دکتر اصغر نظریان

استاد دانشگاه

مهندس کاوه زال‌نژاد

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

مهندس شهروز ایرانی

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

www.ketab.ir

سرشناسه	: نظریان، اصغر، ۱۳۱۹-
عنوان و نام پدیدآور	: مبلمان شهری، مسائل و چالش‌ها/اصغر نظریان، کاوه زال نژاد، شهرروز ایرانی.
مشخصات نشر	: تهران: پژوهشگران نشر دانشگاهی، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۴۱۶ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۲۲۵۰۰۰ ریال: ۵-۶۹-۸۷۷۱-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: واژه‌نامه.
یادداشت	: کتابنامه: ص. {۳۷۷-۳۹۱}.
موضوع	: زیباسازی شهری
موضوع	: شهرسازی—طرح و برنامه‌ریزی
موضوع	: فضاهای عمومی و معلولان
موضوع	: خدمات شهری
شناسه افزوده	: ایرانی، شهرروز، ۱۳۵۷-
شناسه افزوده	: زال نژاد، کاوه، ۱۳۶۱-
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۱ م ۲ / عن / ۵۲-۸۸۹
رده‌بندی دیویی	: ۷۲۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۰۴۶۰۹۵

مؤسسه انتشاراتی پژوهشگران نشر دانشگاهی

نام کتاب: مبلمان شهری، مسائل و چالش‌ها

نویسنده: دکتر اصغر نظریان - کاوه زال نژاد - شهرروز ایرانی

ناشر: مؤسسه انتشاراتی پژوهشگران نشر دانشگاهی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۲۵۰۰۰ ریال

لیتوگرافی: فرانقش

چاپ: مهرنقش

شابک: ۵-۶۹-۸۷۷۱-۹۶۴-۹۷۸

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر، پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

مراکز فروش:

پخش کتاب علوم پویا: میدان انقلاب - خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، بین خیابان ژاندارمری و خیابان وحید نظری، بن بست بهاره، پلاک ۱

تلفن: ۶۶۹۶۰۷۷۲ و ۶۶۴۱۹۵۶۷

تلفکس: ۶۶۹۶۰۷۷۲

پخش کتاب دانشیران: خیابان منیری جاوید (اردیبهشت) - نبش خیابان وحید نظری - پلاک ۱۴۲

تلفن: ۶۶۴۱۶۶۷۶

علم گستر سپاهان: ۹-۳۱۱-۲۲۱۹۹۷۸

تلفن انتشارات: ۳۳۷-۶۶۹۷۰-۶۶۴۸۷۰۵۲ - ۵-۹۳۶۱۴۵۹۵

www.pnd-pub.com

به نام هستی بخش

مقدمه ناشر

ای دو جهان از قلمت یک رقم
بی قلمت لوح دو عالم عدم
در کف ما مشعل توفیق نه
ره به نهان خانه تحقیق ده
شمع زبالم سخن امروز ساز
شام جهان را ز سخن روز ساز

با سپاس از خداوند مهربان و سلام بر تمامی مخاطبین گرامی
کتابی را که در پیش رو دارید به سعی استاد بزرگوار جناب آقای دکتر نظریان، مهندس
زال نژاد و مهندس ایرانی به رشته تحریر درآمده است و نظر ما و مؤلفان گرامی بر آن بوده
است که بتوانیم اطلاعات قابل توجهی را در اختیار شما قرار دهیم از این رو خواهشمندیم
ضمن ارائه پیشنهادات و انتقادات، ما را در جهت گردآوری مجموعه‌های جدید یاری
رسانید.

باشد که تلاش این مؤسسه انتشاراتی و فرهیختگان گرامی باعث پیشرفت علم در این
مرز و بوم گردد.

مؤسسه انتشاراتی
پژوهشگران نشر دانشگاهی

پیشگفتار

معروف‌ترین و پسامدرن‌ترین مؤلفه‌ای را که بتوان برای زیبایی شهرها به کار برد، واژه مبلمان شهری است. امروزه جایگاه مبلمان شهری، جایگاهی کاملاً فراموش شده است در شهرها. ارزش‌ها و شاخص‌های زیبا یک شهر، به واسطه‌ی کاراکتر مبلمان شهری شناخته می‌شوند. ظهور پدیده‌ای به نام مبلمان شهری، به نوعی آرامش را به شهر را ارزانی داد. سهل‌انگاری و بی‌میلی به بازپیرایی شهر کم‌کم به عادت تبدیل شده، و باور به داشتن شهر زیبا نیز به‌کاری دست‌نیافتنی. با وجود این نقدها، صرف‌نظر از آنچه که این عادت نازیبایی، منجر به بی‌میلی شهروندان شده، بلکه باعث آسیب‌پذیری روحیه شهروندان نیز می‌شود.

در بحث پیرامون مفهوم مبلمان شهری، خاطره‌انگیزی و تعلق خاطر همواره عامل اساسی به‌شمار می‌رود. امروزه داشتن شهر زیبا، شهر شادی و شهر پر تحرک این امید و این آموزش را به شهروندان می‌دهد که در حفظ محیط شهری کوشا باشند. آنچه که از برآیند تفکر یک شهروند خوب، انتظار می‌رود این است شهروند خوب، شهر خوب می‌خواهد. بی‌شک هنر مبلمان شهری، هنر شکل دادن به شهرهاست، هنری پویا و آرمان‌گرا اما نامفهوم و بی‌اساس. رهیافتی که مبلمان شهری در شهرها ایفا می‌کند، یک رهیافت زیباشناختی است. به‌طور کلی در یک دیدگاه کلان ما همه روزه شاهد شهرهای عینیتی هستیم تا ذهنیتی. شهرهای با سیمای زشت و ناهنجار که آشفته‌گی‌های بصری را به ارمغان می‌آورند. اما تحلیلی که نگارنده از شهر، به عنوان یک شهرساز، نه به عنوان یک روان‌شناس شهری دارد این است، که شهرهای ما را می‌توان، نه شهری زشت نه شهری زیبا، بلکه به عنوان شهری بلا تکلیف نامید. بی‌شک یکی از دلایل فراهم آوردن این اثر، ساماندهی مبلمان شهری از منظر شهر شهردار گراست. امروزه در شهرها این انگاره را می‌توان به وضوح مشاهده نمود که حکمروایی خوب شهری و داستان شهر زیبا و زیباشناسی شهری، به افول گراییده. زیبایی، آراستگی، هویت بخشی، چهره آرای، و انسجام بخشی عملاً در شهرهای ما مشاهده نمی‌گردد. هویت، شیفتگی یک انسان، و قلب تپنده شهرهاست، این که چرا بعضی از شهرها هویت ندارند، و بحث هویت بخشی در شهرها فراموش شده، باید در انگاره متولیان شهرها جستجو کرد، علی‌الخصوص کارشناسان زیباسازی.

به نظر می‌رسد امروزه فضاهای شهری ما، رویکردی کاملاً تعریف نشده داشته است. وجود فضاهایی مغشوش روح زیبایی را در شهرها از بین برده و عملاً جایگاه شهرها را به‌حقارت می‌کشاند، و تله‌رزیبایی به‌انگاره فراموشی سپرده می‌شود. از سوی دیگر ضعف نیروهای متخصص و عدم بکارگیری کارشناسان در زمینه مسایل شهری این ذهن کجی و این زشتی را بیننده القاء می‌کند، و ماحصل این جستار را می‌توان در بکارگیری نیروی سلیمه‌ای در شهرداری شهرها دانست. نیروهایی با کارکرد منفی و رشته‌های غیرمرتبط، مشغول فعالیت اند، که عمدتاً از طریق متولیان این شهر ساپورت می‌شوند. رهیافتی که این اثر بدنبال دارد و دغدغه اصلی این پژوهش ساماندهی مبلمان شهری، در راستای توسعه پایدار می‌باشد. نگارندگان بر این باورند، فرآیندهایی که همواره به‌وجود آورنده طراحی منظر مناسب بوده، نیروی کار ارزشی است، که برخوردار از رشته‌های تحصیلی «شهرسازی، جغرافیایی و برنامه‌ریزی شهری، طراحی شهری» و غیره بوده است. مسلماً وجود این نیروها جواب‌گوی نیازهای یک شهر از بعد نوشهرگرایی می‌باشد. آشنایی با طراحی محیط و منظر، درآمدی است بر شهرسازی مسلط، که همواره چشم‌اندازهای شهری را به‌خاطر آورده و فرامنظرها را به وجود می‌آورند.

امروزه مفهوم مبلمان شهری در دروان معاصر از رشد فزاینده برخوردار بوده است، اما ارتقاء کیفی آن همواره با فراز و نشیب‌هایی همراه بوده است.

مبلمان شهری لزوماً همان چیزی است که منزلت اجتماعی و روابط مشخص در چارچوب مدنی برای شهروندان به ارمغان می‌آورد. در واقع، رهاورد مفهوم مبلمان شهری نمایانگر تبیین و تحکیم زیبایی برای شهرهاست. معهذاً، شاید بتوان به نوعی زشتی شهرها را در خود بزرگ‌بینی متولیان شهرها، قلمداد نمود؛ خودبزرگ‌بینی که منجر به شکستن غرور شهرها شده و روز به‌روز بر نابسامانی شهرها می‌افزاید. اصولاً این هنرمند شهرساز است، که به شهر زینت می‌بخشد. رابطه تنگاتنگ شهر و هنر، رابطه دیرینه‌ای است که به شهر تجلی و روح خاطر می‌بخشد.

امروزه وجود مبلمان شهری مناسب جزء، نیاز لاینفک بسیاری از شهرها است. مبلمان شهری رابطه تنگاتنگ با شهروندان برقرار می‌سازد و عادت به داشتن شهر زیبا، نیز صرفاً به یک مکانیزم کالبدی در شهرها تبدیل شده است. شرح و تفسیر مؤلفه‌هایی چون انسان، فضا، ماشین، همواره نظم ذهنی و آشفستگی بصری شهرها را به دنبال داشته است. انتظام بخشی به این مؤلفه‌ها در قالب شهر نیکو و پایدار می‌تواند به تعاملات اجتماعی و حیات مدنی شهرها معنا بخشد. گستره و شتاب بی‌رویه کلان‌شهرها، باعث ضعیف شدن فرم شهرها شده است. فهم این مهم که ماهیت یک شهر به فیزیک آن وابسته است، درکی است در چارچوب شهرسازی انسان‌مدار. امروزه ادراک مبلمان شهری تجربه‌ای خوشایند و بارزترین نمود عینی زیبایی‌هاست. به‌طور کلی نگرش‌هایی که پیرامون مبلمان شهری حکم‌فرماست، شاید شاخص‌ترین مؤلفه برای ظهور و افول شهرسازی شهروندگرا باشد. به هر حال به‌رغم تأکیدات مکرر در حیطه مبلمان شهری، همواره این سخن قابل بازگو می‌باشد که:

چه کسانی شهرها را می‌سازد و آیا تناسب فکری بین سازنده شهر و سیمای ظاهری آن رابطه سیستماتیک وجود دارد یا نه؟ به‌راستی چه کسانی در دخل و تصرف در شهر و تخریب کاربری‌ها و اجزای مبلمان شهری ایفای نقش می‌کنند؟ آیا شالوده بنا شده در شهر در راستای نیازهای عاطفی و بصری شهروندان می‌باشد؟

بنیان‌های فکری به‌ظاهر شهر ساز برخی از پرسنل شهرداری تا چه حد فضای نامملوس شهر را به‌سوی کیفیت محیط هدایت می‌کنند؟ در واقع مبلمان شهری پاسخ به سؤالی است که در ذیل اینگونه بدان اشاره شده است:

۱- مبلمان شهری شهرهای ما در چه وضعیتی قرار دارد؟

۲- تحقیق‌یابی مبلمان در شهرها چگونه است؟

۳- تئوری فضای شهری، چگونه و به دست چه کسانی طراحی، اجرا و مدیریت می‌شود؟

حال این نوشتار می‌کوشد، تا تحولات شهری سرسام‌آور که از برآیند افکار برخی از مسئولان شهری به بار نشسته سامان دهد. بیش از یک دهه است که منظر شهرهای ما حالت ایدئال و بسامانی نداشته است. بدون تردید فضای شهری که امروزه متولیان آن را ساخت و بنا نموده‌اند، اغلب گیج‌کننده و نامهربان هستند و همواره افسردگی و ناامیدی را به‌بار می‌آورد.

امروزه افق‌های جدیدی که در عرصه هنرهای شهری به‌وقوع پیوسته پررنگ‌ترین سنجش را برای ارزیابی شهرها رقم زده است. بنابراین هرگونه اظهارنظر در مسایل شهری بدون هیچ‌گونه پیشینه و مقدمه‌ای ممکن است، میل شهروندان را به محیط پیرامون با چالش روبرو می‌سازد. با این پیش‌زمینه پس می‌توان اینگونه بیان نمود، که ابهام‌زادایی از واژه منظر و مبلمان شهری و خاطره از شهر، به سابقه سکونت شهروند بستگی دارد. هرچقدر شهروند در شهر خاطرات زیبا را در ذهن تداعی کند، یقیناً به پایداری بیشتر مبلمان شهری می‌انجامد و بحران در مبلمان شهری نهایت ناکارآمدی عملکرد متولیان همان شهر است. به‌طورکلی این نوشتار نگاهی سیستماتیک به اصول مطرح شده در ارتباط با مبلمان شهری را دارد. کنکاشی پیرامون اجزاء و عناصر مبلمان شهری، خط‌مشی‌های راهبردی، سیاست‌ها و در نهایت اجرای این رهیافت‌ها که به آفرینش شهر زیبا می‌انجامد. ماحصل این جستار این است، که با به‌کارگیری اصول شهرهای با مبلمان زیبا در طراحی شهرها نه تنها موجب ارتقاء کیفیت محیطی شهر می‌شود بلکه خاطره خوشی را در تصورات ذهنی شهروندان می‌گنجاند. دغدغه این اثر به‌طور مشخص عرضه راهکارهایی در جهت زیبایی مبلمان شهری در راستای توسعه پایدار با الگوی مشخص و معنی‌دار و الهام گرفته از ائانه‌های شهری می‌باشد. بنابراین، با شناخت و بکارگیری روشهایی که بتواند به چنین مهمی کمک نماید، گام مطلوبی برای استغناء ادبیات چهره‌آرایی کشور برداشته خواهد شد. پر واضح است که این اثر با رویکردی کل‌نگر نسبت به مسایل شهری هدفی جز زیباشناسی و اهمیت به فضای مجازی شهر ندارد. مطالب عنوان شده در این اثر تلاشی بوده است در راه شناخت و تجزیه و تحلیل و ارائه راه‌حلی اصولی برای مقابله با بخشی از نارسائیها و کمبودهای موجود در زمینه فضاهای شهری و مبلمان شهری ارائه گردد. پر واضح است که کنکاش پیش رو هدفی جز ساماندهی مبلمان شهری ندارد، دغدغه این جستار این است، که متولیان شهرهای ما، به هویت شهرها احترام گذاشته و گام مطلوبی را برای استغناء ادبیات چهره‌آرایی شهرها بردارند، تا همواره شهری زیبا، شاداب، خلاق و دانش‌مدار در راستای توسعه پایدار داشته باشیم، و به این باور ذهنی برسیم تا هیچگاه غرور شهرها از بین نبریم، و شاهد شهرهای مرده نباشیم.

این کتاب در بخش نخست مروری تفصیلی بر تاریخچه مبلمان شهری (تعاریف و مفاهیم مربوط به مبلمان شهری، انواع عناصر مبلمان شهری و تاریخچه تفکرات زیباشناسی و غیره...) را بحث نموده است.

فصل دوم این کتاب شرحی مختصر بر پیکره مبلمان شهری، اثاثیه‌های شهری، ضوابط، ملاحظات و استانداردها در طراحی، ساخت و مکانیابی مبلمان شهری پرداخته، و نقدی بوده است بر جامعه شهر، شهرسازان و متولیان شهرها، و سعی بر آن رفته است تا به شناسایی برخی از اجزاء مبلمان شهری بپردازد.

فصل سوم این کتاب به ساماندهی مبلمان شهری و سیمای شهرها پرداخته است.

فصل چهارم به شناسایی اجزای مبلمان شهری ویژه معلولین پرداخته رهیافتی نو در مبلمان شهری، که کشور ایران به علت دارا بودن این مؤلفه از این قاعده مستثنی نمی‌باشد و ضرورت فراهم آوردن این فصل را ایجاب نموده است.

فصل پنجم این کتاب به بحث فرهنگ و اثرات فرهنگ شهروندی و جایگاه وندالیسم و رفتار وندال‌ها و راههای پیشگیری آنها، تحت عنوان (وندالیسم و ارزشهای بصری شهر سالم) پرداخته است. در پایان نیز بدین وسیله بر خود فرض می‌دانم که از استادان و صاحب‌نظرانی که از پژوهشها، مقالات، ماهنامه‌ها، کتاب‌ها و اثرهای ماندگارشان در زمینه مبلمان شهری در جهت تهیه این کتاب بهره‌مند شدم صمیمانه سپاس‌گزاری کنم چرا که در زمینه مبلمان شهری حقیقتاً و انصافاً کم کار شده است. در فرجام نیز از همکاری ثمربخش، جناب آقای دکتر ابراهیم مقیمی، استاد گرامی آقای دکتر سید رحیم مشیری، جناب آقای دکتر قربانعلی آقا احمدی، جناب آقای دکتر محمدرضا پورعلی، آقای مهندس پیمان حسینی، مهندس ابوذر سام دلیری، مهندس علیرضا زال‌نژاد، دکتر چیاصلحی، مهندس مهدی بروجردی، که مرا در این امر یاری نموده‌اند، کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم. سپاسم را از ارادتی برادر مهربان و استاد اندیشه‌های من، جناب آقای دکتر سید عسگر میرفتح‌اللهی و دکتر میرعلی شفیع، مهندس کیومرث میرفتح‌اللهی و اعضای هیئت علمی گروه جغرافیای دانشگاه چالوس، از اعضای مهندسین مشاور مازند نقش کیان، که همواره در طول مراحل تحصیل مرا راهنمایی نمودند، تشکر می‌نمایم. از اعضای محترم مؤسسه انتشاراتی پژوهشگران نشر دانشگاهی جناب آقای ناطقی مسؤل انتشارات و همکاران، که دیده منت نهادند و در فرآیند چاپ یاری‌ام نمودند بسیار سپاس‌گزارم. در پایان نیز از آقای مهران حسینی و سرکار خانم مسلمی که کار تایپ و ویراستاری این مجموعه را بر عهده داشتند نیز سپاس‌گزارم.

کاوه زال‌نژاد

تابستان ۱۳۹۱

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول - تاریخچه، تعاریف و مفاهیم مبلمان شهری	
۱-۱- مقدمه	۲
۲-۱- عوامل مؤثر در تحولات شهری بعد از انقلاب صنعتی	۲
۱-۲-۱- نظریات عمده در پیدایش و تحول شهرها در گذشته و حال	۳
۳-۱- بیان مسأله	۴
۴-۱- تاریخچه مبلمان شهری	۴
۵-۱- تعاریف و مفاهیم مربوط به مبلمان شهری	۷
۶-۱- تئوری‌های و نظریه‌های مربوط به مبلمان شهری	۹
۱-۶-۱- نظریه پردازان خارجی و مبلمان شهری	۱۰
۲-۶-۱- نظریه پردازان داخلی و مبلمان شهری	۱۲
۷-۱- انواع عناصر مبلمان شهری	۱۶
۸-۱- تاریخچه تفکرات زیباشناسی	۱۹
۱-۸-۱- جایگاه زیبایی و زیباشناسی در شهر	۲۰
۲-۸-۱- زیبایی از دیدگاه فلاسفه و اندیشمندان	۲۱
۳-۸-۱- زیبایی‌شناسی (Aesthetic Object)	۲۲
۴-۸-۱- عوامل مؤثر در زیبایی	۲۳
۵-۸-۱- از شهر زیبا چه می‌دانیم؟	۲۶
۶-۸-۱- عوامل مؤثر بر ادراک زیبایی شهر	۲۷
۷-۸-۱- زیبایی‌شناسی و جایگاه آن در طراحی صنعتی	۲۷
۸-۸-۱- معیارهای عام زیباشناختی در برنامه‌ریزی شهری	۲۸
۹-۱- محیط	۲۹
۱-۹-۱- ادراک محیطی	۳۶
۲-۹-۱- تصویر ذهنی و آسایش	۳۶
۱۰-۱- کیفیت	۳۷
۱-۱۰-۱- کیفیت محیط شهری	۳۷
۲-۱۰-۱- مؤلفه‌های کیفیت محیط در طراحی شهری	۳۹
۳-۱۰-۱- پیشینه مفهوم کیفیت محیط شهری	۴۱
۴-۱۰-۱- تعریف مفهوم کیفیت محیط شهری	۴۲
۵-۱۰-۱- دیدها و چشم‌اندازها در مؤلفه‌های کیفیت محیط	۴۳
۶-۱۰-۱- دیدها و چشم‌اندازهای شهری	۴۴
۷-۱۰-۱- مفهوم محور دید	۴۴
۱۱-۱- مفهوم توسعه پایدار شهری	۴۵
۱-۱۱-۱- مؤلفه‌های اساسی برای دستیابی به توسعه پایدار شهری	۴۶
۲-۱۱-۱- ابعاد توسعه پایدار	۴۷
۳-۱۱-۱- ضرورت توسعه پایدار شهری	۴۸
۴-۱۱-۱- صاحب‌نظران با ملاحظات پایداری و محیط زیستی	۴۹
۱۲-۱- خلاصه و جمع‌بندی	۵۰

فصل دوم- ضوابط، ملاحظات و استانداردها در طراحی، ساخت و مکانیابی مبلمان شهری

۵۲		۱-۲-۱- مقدمه
۵۳		۱-۲-۲- نیمکت و صندلی
۵۴		۱-۲-۲-۱- ملاحظات کاربردی در طراحی نیمکت
۶۰		۲-۲-۱- مکانیابی و طراحی نیمکت
۶۳		۲-۲-۱-۳- اختصاص فضای ویژه برای محل‌های نشستن
۶۵		۲-۲-۱-۴- بهره‌وری بیشتر از نیمکت‌ها
۶۷		۲-۲-۱-۵- رعایت فاصله در جانمایی نیمکت‌ها
۶۹		۲-۳-۱- آمفی تئاترها
۶۹		۲-۴-۱- ایستگاه‌های اتوبوس
۷۰		۲-۴-۱-۱- اصول و معیارهای لازم در طراحی ایستگاه اتوبوس
۷۰		۲-۴-۱-۲- ابعاد و مشخصات سکو
۷۱		۲-۴-۱-۳- دسترسی و ارتباطات
۷۱		۲-۴-۱-۴- ملاحظات زیست محیطی
۷۲		۲-۵-۱- ظروف زباله
۷۳		۲-۵-۱-۱- مکانیابی سطل زباله
۷۵		۲-۵-۱-۲- ملاحظات فنی
۸۰		۲-۶-۱- گلدان و گلجای
۸۱		۲-۶-۱-۱- گلدان‌های موقتی
۸۱		۲-۶-۱-۲- ویژگی گلدان‌ها
۸۳		۲-۶-۱-۳- شکل گلدان‌ها
۸۳		۲-۶-۱-۴- جنس و مصالح گلدان‌ها
۸۴		۲-۷-۱- بیلورد
۸۵		۲-۷-۱-۱- بیلورد، یک نماد زیبایی ساز
۸۵		۲-۷-۱-۲- بلوغ تبلیغات شهری در ایران
۸۶		۲-۷-۱-۳- تبلیغات شهری و افق‌های آینده
۸۷		۲-۷-۱-۴- موقعیت قانونی تبلیغات شهری در کشور
۸۸		۲-۸-۱- نورپردازی و روشنایی
۸۹		۲-۸-۱-۱- تاریخچه نورپردازی در باغها و پارکها
۹۰		۲-۸-۱-۲- ملاحظات فنی
۹۲		۲-۸-۱-۳- کاربردهای نورپردازی
۹۳		۲-۹-۱- شبکه پای درخت
۹۵		۲-۱۰-۱- پل‌های عابر پیاده
۹۶		۲-۱۱-۱- کفپوش
۹۷		۲-۱۱-۱-۱- ملاحظات عملکردی کف‌سازی
۹۸		۲-۱۱-۱-۲- انتخاب مصالح کف‌سازی
۹۸		۲-۱۲-۱- اسباب بازی‌ها و مبلمان بازی کودکان
۱۰۰		۲-۱۲-۱-۱- جنس و دوام وسایل بازی
۱۰۰		۲-۱۲-۱-۲- ایمنی وسایل

۱۰۲.....	۱-۱۳-۲-آبنما و فواره
۱۰۳.....	۱-۱-۱۳-۲- مصالح آبنما
۱۰۳.....	۲-۱-۱۳-۲- ملاحظات در طراحی آبنما
۱۰۴.....	۱-۱۴-۲- تلویزیون‌های شهری
۱۰۵.....	۱-۱۵-۲- مبلمان شهری و ورزش
۱۰۶.....	۱-۱-۱۵-۲- آرگونومی و آنتروپومتری
۱۰۷.....	۲-۱-۱۵-۲- استانداردها.....
۱۰۷.....	۳-۱-۱۵-۲- روابط نظام‌مند در بین عناصر مبلمان شهری
۱۰۸.....	۱-۱۶-۲- جایگاه دوچرخه‌ها
۱۱۰.....	۱-۱-۱۶-۲- مسیرهای ویژه دوچرخه
۱۱۰.....	۱-۱۷-۲- باجه‌های تلفن
۱۱۱.....	۱-۱۸-۲- چراغ‌ها.....
۱۱۲.....	۱-۱-۱۸-۲- معیارها و ملاحظات در طراحی چراغ‌ها
۱۱۶.....	۱-۱۹-۲- ایستگاه روزنامه‌خوانی
۱۱۷.....	۱-۲۰-۲- صندوق امانات شهری
۱۱۸.....	۱-۲۱-۲- نرده‌های ایمنی
۱۱۸.....	۱-۱-۲۱-۲- ملاحظات تجسمی و ظاهری
۱۲۰.....	۱-۲۲-۲- پاراکومتر
۱۲۰.....	۱-۲۳-۲- ادوات آتش‌نشانی
۱۲۱.....	۱-۲۴-۲- صندوق پست
۱۲۲.....	۱-۲۵-۲- آبخوری
۱۲۴.....	۱-۱-۲۵-۲- سرریز آب
۱۲۴.....	۱-۲۶-۲- سرپناه‌ها.....
۱۲۴.....	۱-۱-۲۶-۲- ملاحظات در طراحی سرپناه
۱۲۵.....	۲-۱-۲۶-۲- سایه‌بان‌های تزئینی
۱۲۷.....	۱-۲۷-۲- حفاظ‌ها و جداکننده‌ها
۱۲۸.....	۱-۱-۲۷-۲- جنس و مصالح
۱۲۹.....	۱-۲۸-۲- علائم، آرم‌ها و پرچم‌ها
۱۳۰.....	۱-۱-۲۸-۲- کاربرد و شکل علائم
۱۳۱.....	۲-۱-۲۸-۲- طراحی علائم برای نقاط ویژه
۱۳۳.....	۳-۱-۲۸-۲- ملاحظات در طراحی علائم و تابلوها
۱۳۵.....	۴-۱-۲۸-۲- تابلوها و علائم شهری در بزرگراه
۱۳۵.....	۵-۱-۲۸-۲- انواع علائم و نشانه‌ها.....
۱۳۹.....	۱-۲۹-۲- سرعت‌گیرها
۱۴۰.....	۱-۳۰-۲- جدول‌ها
۱۴۱.....	۱-۳۱-۲- ساعت‌های تزئینی
۱۴۲.....	۱-۳۲-۲- آشیانه پرندگان
۱۴۲.....	۱-۳۳-۲- مشعل‌های خیابانی و شهری
۱۴۲.....	۱-۳۴-۲- آکواریوم در شهر
۱۴۳.....	۱-۳۵-۲- دیوارها

۱۴۳		۱-۱-۳۵-۲	تجهیزات خیابانی هماهنگ
۱۴۴		۲-۱-۳۵-۲	مصالح
۱۴۴		۳-۱-۳۵-۲	تورسنگ‌ها
۱۴۴		۱-۳۶-۲	تعریف پیاده‌راه
۱۴۵		۱-۱-۳۶-۲	ملاحظات فنی در طراحی پیاده‌راه‌ها
۱۴۵		۲-۱-۳۶-۲	جنبش پیاده‌گستری
۱۴۶		۳-۱-۳۶-۲	پیشینه جنبش پیاده‌گستری
۱۴۷		۴-۱-۳۶-۲	تاریخچه پیاده‌راه‌سازی
۱۴۸		۵-۱-۳۶-۲	تجارب پیاده‌گستری
۱۴۹		۶-۱-۳۶-۲	جایگاه محورهای پیاده در ارتقای کیفیت محیط شهری
۱۵۰		۷-۱-۳۶-۲	نظریه‌پردازان با تأکید بر حرکت و گسترش پیاده‌مداری در فضای شهری
۱۵۲		۸-۱-۳۶-۲	اصول و مابقی برنامه‌ریزی محورهای پیاده
۱۵۲		۹-۱-۳۶-۲	پیاده‌راه موفق
۱۵۴		۱-۳۷-۲	رَمپ
۱۵۵		۱-۱-۳۷-۲	رَمپ‌های پلکانی
۱۵۵		۱-۳۸-۲	بلندگوری محوطه
۱۵۶		۱-۳۹-۲	مجسمه‌های شهری
۱۵۷		۱-۱-۳۹-۲	مجسمه، هنر، شهر
۱۵۸		۲-۱-۳۹-۲	نقشها و کارکرد مجسمه‌های شهری
۱۵۹		۳-۱-۳۹-۲	مجسمه و میدان
۱۶۳		۴-۱-۳۹-۲	ایجاد یک نشانه شهری
۱۶۴		۵-۱-۳۹-۲	نقش سمبلیا و نشانه‌ها در مبلمان شهری
۱۶۴		۶-۱-۳۹-۲	جایگاه نشانه و نشانه‌شناسی در شهرسازی کلاسیک
۱۶۵		۷-۱-۳۹-۲	نهادهای شهری
۱۶۷		۸-۱-۳۹-۲	محوریت بین نهادها و نشانه‌های شهری
۱۶۸		۹-۱-۳۹-۲	هنرهای شهری
۱۶۸		۱۰-۱-۳۹-۲	نمادهای شهری و هویت شهر
۱۷۱		۱۱-۱-۳۹-۲	مجسمه‌های زشت، زیبا، بی اساس
۱۷۲		۱۲-۱-۳۹-۲	مکانیابی مجسمه‌ها
۱۷۲		۱۳-۱-۳۹-۲	تندیس‌های رنال و انتزاعی
۱۷۳		۱۴-۱-۳۹-۲	تندیس‌ها با کاربری و پیام ویژه
۱۷۴		۱۵-۱-۳۹-۲	تاریخچه و کاربرد مجسمه‌های شهری
۱۷۷		۱۶-۱-۳۹-۲	مجسمه و هنر
۱۷۸		۱۷-۱-۳۹-۲	کاربرد رنگ در مجسمه
۱۷۸		۱-۴۰-۲	رنگ در مبلمان شهری
۱۷۸		۱-۱-۴۰-۲	نقاشی دیواری شهر
۱۸۰		۲-۱-۴۰-۲	نقاشی‌های دیواری و رویکردهای آن
۱۸۰		۳-۱-۴۰-۲	نقاشی دیواری و مخاطبان
۱۸۱		۱-۴۱-۲	مبلمان شهری و فضای سبز
۱۸۳		۱-۱-۴۱-۲	فضای سبز شهری و اثرات آن

۱۸۶		۲-۴۱-۱-۲- فضای سبز در توسعه شهر
۱۸۹		۲-۴۱-۱-۳- انواع فضای سبز
۱۹۲		۲-۴۱-۱-۴- عملکردهای فضای سبز
۱۹۴		۲-۴۱-۱-۵- فضای سبز و نقش آن در پایداری شهرها
۱۹۶		۲-۴۱-۱-۶- سیمای سبز شهر
۱۹۷		۲-۴۲-۱- نشانگان
۱۹۷		۲-۴۲-۱-۱- نصب نشانگان
۱۹۸		۲-۴۲-۱-۲- ملاحظات فنی
۱۹۸		۲-۴۳-۱- تیرک‌ها
۱۹۹		۲-۴۴-۱- خلاصه و جمع‌بندی

فصل سوم - ساماندهی مبلمان شهری

۲۰۴		۳-۱- مقدمه
۲۰۴		۳-۲- شهر و زیبایی
۲۰۶		۳-۳- ساماندهی مبلمان شهری
۲۰۸		۳-۴- مبلمان شهری و شهروندان
۲۰۸		۳-۵- مبلمان شهری، مسایل و چالش‌ها
۲۰۹		۳-۶- GIS و مکانیابی مبلمان شهری
۲۱۰		۳-۷- فضای شهری و مبلمان شهری
۲۱۳		۳-۷-۱- کیفیت فضاهای عمومی شهری
۲۱۳		۳-۷-۲- مؤلفه‌های اثرگذار بر کیفیت محیط‌های عمومی شهری
۲۱۶		۳-۷-۳- فضای شهری موفق
۲۱۷		۳-۷-۴- نقش و کارکرد فضای شهری
۲۱۹		۳-۷-۵- فضای شهری از دیدگاه کامیوسیت و دیگران
۲۲۱		۳-۷-۶- صاحب‌نظران با تأکید بر ادراک فضایی و بصری
۲۲۴		۳-۷-۷- برنامه‌ریزی در فضای شهری
۲۲۵		۳-۷-۸- خاطره و فضای شهری
۲۲۸		۳-۷-۹- مفهوم فضا و فضاهای شهری
۲۲۹		۳-۷-۱۰- نظریه راجر ترانسیک درباره فضای شهری
۲۳۰		۳-۷-۱۱- فضای شهری در گذشته
۲۳۱		۳-۷-۱۲- درآمدی بر فضای عمومی شهری
۲۳۲		۳-۷-۱۳- فضای شهری
۲۳۳		۳-۷-۱۴- انواع فضاهای شهری
۲۳۴		۳-۷-۱۵- فضای شهری و زندگی اجتماعی
۲۳۶		۳-۷-۱۶- نقش مدیران در مطلوب ساختن فضای شهری
۲۳۸		۳-۸- مؤلفه‌های آسایش بصری
۲۳۸		۳-۸-۱- مدیریت بصری
۲۳۹		۳-۸-۲- ادراک محیطی
۲۴۰		۳-۸-۳- محور دید و مدیریت بصری شهر

- ۲۴۳ ۳-۸-۴- نظام بصری
- ۲۴۳ ۳-۹- میلان شهری و زیبایی
- ۲۴۴ ۳-۱۰- سیمای شهر
- ۲۴۸ ۳-۱۰-۱- قصه سیمای شهر
- ۲۵۰ ۳-۱۰-۲- نظریه پردازان با تأکید بر تأثیرات محیطی و رفتاری
- ۲۵۱ ۳-۱۰-۳- ساماندهی سیمای شهر
- ۲۵۲ ۳-۱۰-۴- هویت چیست؟
- ۲۵۴ ۳-۱۰-۵- از هویت شهری چه می‌دانیم؟
- ۲۵۴ ۳-۱۰-۶- سیر تحول هویت از دیدگاه اندیشه‌گرایان شهری
- ۲۵۶ ۳-۱۰-۷- اندیشه‌های نو در هویت بخشی به مکان و انسان
- ۲۵۶ ۳-۱۰-۸- هویت شهری از انگاره تا حقیقت
- ۲۵۹ ۳-۱۰-۹- جنبه‌های مختلف هویت بخشی به شهر
- ۲۶۰ ۳-۱۰-۱۰- شاخصه‌های اصلی هویت
- ۲۶۰ ۳-۱۰-۱۱- ویژگی‌های هویت شهری
- ۲۶۱ ۳-۱۰-۱۲- نقش هویت در نما و منظر شهری
- ۲۶۳ ۳-۱۰-۱۳- وضعیت هویت در سه دوره تاریخی
- ۲۶۴ ۳-۱۰-۱۴- هویت در معماری
- ۲۶۴ ۳-۱۰-۱۵- هویت سوال بزرگ شهرها
- ۲۶۵ ۳-۱۰-۱۶- هویت بخشی به سیمای شهر
- ۲۶۶ ۳-۱۰-۱۷- معیارهای ساماندهی شهر سالم
- ۲۶۸ ۳-۱۰-۱۸- سیمای شهر، هویت و غرور شهری
- ۲۶۹ ۳-۱۰-۱۹- فضاهای مکث شهری
- ۲۷۱ ۳-۱۰-۲۰- میلان شهری، سیمای شهر و نیاز شهروندان
- ۲۷۳ ۳-۱۰-۲۱- رابطه میلان شهری، آرامش ذهنی و سلامت روانی
- ۲۷۴ ۳-۱۰-۲۲- تأثیر میلان شهری بر ساماندهی و سیمای شهر
- ۲۷۵ ۳-۱۰-۲۳- نماهای شهری
- ۲۷۵ ۳-۱۰-۲۴- عناصر پدید آورنده نماهای شهری
- ۲۷۵ ۳-۱۰-۲۵- محوریت بین نماهای شهری و میلان شهری
- ۲۷۸ ۳-۱۰-۲۶- شهر و نماهای شهری
- ۲۸۱ ۳-۱۰-۲۷- مؤلفه‌های ایده‌آل جهت طراحی و گرافیک شهری منسجم
- ۲۸۲ ۳-۱۱- زیبایی در فضای شهری
- ۲۸۲ ۳-۱۲- منظر شهری
- ۲۸۴ ۳-۱۲-۱- منظر شهری در دوران معاصر
- ۲۸۵ ۳-۱۲-۲- اهمیت و اهداف منظر شهری
- ۲۸۶ ۳-۱۲-۳- شهر و منظر شهری
- ۲۸۷ ۳-۱۲-۴- منظر، مشخص‌ترین عامل زیبایی شهر
- ۲۸۸ ۳-۱۲-۵- تعاریف و مفاهیم منظر شهری
- ۲۸۹ ۳-۱۲-۶- انواع منظر شهری
- ۲۹۰ ۳-۱۲-۷- هویت در منظر شهری
- ۲۹۱ ۳-۱۲-۸- مفهوم واژه منظر شهری

۲۹۲	۹-۱۲-۳ اجزای تشکیل دهنده منظر شهری
۲۹۳	۱۰-۱۲-۳ کیفیت منظر شهری
۲۹۵	۱۱-۱۲-۳ معماری منظر
۲۹۶	۱۲-۱۲-۳ مفهوم منظر از دیدگاه اندیشه گرایان شهری
۲۹۷	۱۳-۱۲-۳ شناخت منظر، ابعاد، معیارها
۲۹۸	۱۴-۱۲-۳ مدیریت منظر
۳۰۰	۱۵-۱۲-۳ شاخص‌های منظر شهری
۳۰۲	۱۶-۱۲-۳ دیدگاه‌های مختلف در ماهیت منظر شهری
۳۰۴	۱۷-۱۲-۳ ادراک منظر شهری
۳۰۷	۱۸-۱۲-۳ سیستم منظر شهری
۳۰۸	۱۳-۳ عدالت اجتماعی و شهر
۳۰۹	۱۴-۳ شهر ایده‌آل
۳۱۰	۱-۱۴-۳ ویژگی‌های شهر ایده‌آل
۳۱۰	۲-۱۴-۳ اصول، خصوصیات و کیفیت طراحی شهر ایده‌آل
۳۱۱	۳-۱۴-۳ درس‌هایی از شهر ایده‌آل
۳۱۲	۱۵-۳ شهر خلاق
۳۱۳	۱۶-۳ مبادی ورودی شهر
۳۱۴	۱۷-۳ خاطره و نقش آن در فضای شهری
۳۱۶	۱-۱۷-۳ شهر، عرصه و حریم خاطره‌های جمعی
۳۱۷	۲-۱۷-۳ خاطره و حیات جمعی
۳۱۷	۱۸-۳ مفهوم کیفیت زندگی شهری
۳۱۹	۱۹-۳ حکمروایی خوب شهری
۳۲۰	۲۰-۳ خلاصه و نتیجه گیری

فصل چهارم - مناسب سازی مبلمان و تجهیزات شهری ویژه معلولین

۳۲۴	۱-۴ مقدمه
۳۲۴	۲-۴ پیاده رو
۳۲۶	۱-۲-۴ پل‌های ارتباطی بین پیاده رو و خیابان
۳۲۶	۲-۲-۴ رامپ جدول
۳۲۸	۳-۲-۴ پله‌ها
۳۲۸	۴-۲-۴ محل عبور عابر پیاده در خیابان
۳۲۹	۳-۴ کفپوش معابر
۳۳۰	۴-۴ میز و نیمکت‌ها
۳۳۱	۵-۴ پل‌های هوایی
۳۳۱	۶-۴ سطول‌های زیاله
۳۳۲	۷-۴ تابلوها
۳۳۲	۸-۴ چراغها
۳۳۲	۹-۴ ایستگاه اتوبوس
۳۳۳	۱-۹-۴ پارکینگهای اتومبیل
۳۳۴	۱۰-۴ تلفن‌های عمومی

۳۳۴	۱-۱۰-۴- معیارها و ملاحظات در طراحی باجه تلفن
۳۳۵	۱۱-۴- صندوق‌های پست
۳۳۵	۱۲-۴- پیشخوان بانکها
۳۳۵	۱۳-۴- وسایل حمل و نقل عمومی
۳۳۵	۱۴-۴- فضای سبز معلولین
۳۳۶	۱۵-۴- فضای شهری و معلولین
۳۳۷	۱۶-۴- توقفگاههای وسایل نقلیه
۳۳۷	۱۷-۴- سطوح شیبدار
۳۳۸	۱-۱۷-۴- خصوصیات و ملاحظات طراحی شیراه
۳۳۸	۱۸-۴- حفاظها و جدا کننده‌ها
۳۳۸	۱۹-۴- خلاصه و نتیجه‌گیری

فصل پنجم - وندالیسم و ارزشهای بصری شهر سالم

۳۴۲	۱-۵- مقدمه
۳۴۲	۲-۵- فرهنگ شهروندی
۳۴۳	۱-۲-۵- پیشینه و مفاهیم فرهنگ
۳۴۴	۳-۵- وندالیسم
۳۴۵	۱-۳-۵- تاریخچه و وجه تسمیه واژه وندالیسم
۳۴۷	۲-۳-۵- جرم ستیزی و وندالیسم
۳۴۸	۳-۳-۵- رابطه مفهومی سن و وندالیسم
۳۴۸	۴-۳-۵- وندالیسم و بزهکاریهای اجتماعی
۳۴۸	۵-۳-۵- راههای مقابله با وندالیسم
۳۵۱	۴-۵- خلاصه و جمع‌بندی
۳۵۲	۵-۵- پیشنهادها و راهکارهای اجرایی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۱- عناصر تسهیلات گذراندن اوقات فراغت	۱۶
جدول ۲-۱- عناصر زیستی، محیطی و بهداشتی	۱۶
جدول ۳-۱- عناصر اطلاع‌رسانی	۱۶
جدول ۴-۱- عناصر و تسهیلات ترافیکی (سواره و پیاده)	۱۶
جدول ۵-۱- عناصر تأسیسات و تجهیزات شهری	۱۶
جدول ۶-۱- کیوسک مطبوعات	۱۶
جدول ۷-۱- تجهیزات اطلاع‌رسانی	۱۷
جدول ۸-۱- ساخت سرپناه	۱۷
جدول ۹-۱- روشنایی و علایم	۱۷
جدول ۱۰-۱- تیر چراغ برق	۱۷
جدول ۱۱-۱- تغذیه و توزیع	۱۷
جدول ۱۲-۱- نقل و انتقال	۱۷
جدول ۱۳-۱- تخلیه و محل زباله	۱۸
جدول ۱۴-۱- پوشش و روکش، جدول مرزبندی، موانع	۱۸
جدول ۱۵-۱- شناخت انواع تجهیزات در خدمات	۱۸
جدول ۱۶-۱- مؤلفه‌های کیفیت محیط	۳۴
جدول ۱۷-۱- تعریف کیفیت محیطی از دیدگاه محققان و مجامع بین‌المللی مختلف	۳۹
جدول ۱۸-۱- مؤلفه‌های معطوف به لزوم ارتقاء کیفیت دیدها و چشم‌اندازها در برآیند بهبود کیفیت محیط	۴۳
جدول ۱۹-۱- مؤلفه‌های اساسی برای دستیابی به توسعه پایدار شهری	۴۷
جدول ۲۰-۱- جدول شاخص‌های پایدار (بر اساس نظر مای و دیگران ۱۹۹۶)	۴۸
جدول ۲۱-۱- صاحب‌نظران با ملاحظات پایداری و محیط زیستی	۴۹
جدول ۱-۲- ابعاد و تناسب مورد نیاز برای طراحی نشیمن‌گاه	۵۵
جدول ۲-۲- نمونه‌های از ترکیب مبلمان و بیان مزیا و مشکلات آن	۶۷
جدول ۳-۲- نظریه‌پردازان با تأکید بر حرکت فضای شهری و گسترش پیاده‌مداری	۱۵۱
جدول ۴-۲- ویژگی‌های یک پیاده‌راه موفق	۱۵۲
جدول ۵-۲- زمینه‌ها و محورهای برنامه‌ریزی و طراحی محورهای پیاده	۱۵۲
جدول ۶-۲- اهداف راهبردی برنامه‌ریزی محورهای پیاده در مراکز شهری	۱۵۳
جدول ۷-۲- شاخص‌های کیفی و کمی در معبر پیاده	۱۵۴
جدول ۸-۲- مشکلات فضای سبز کنونی شهرها	۱۸۶
جدول ۹-۲- نیازهای یک پارک بزرگ شهری	۱۸۸
جدول ۱۰-۲- کارایی فضای سبز شهری	۱۹۵
جدول ۱-۳- صاحب‌نظران و رویکردهای مرتبط با فضاهای عمومی شهری	۲۱۷
جدول ۲-۳- ارتباط میان حضور شهروندان و کیفیت فضای شهری	۲۱۸
جدول ۳-۳- صاحب‌نظران با تأکید بر ادراک فضایی و بصری	۲۲۲
جدول ۴-۳- عوامل اساسی در کیفیت فضاهای شهری از دید شهروندی	۲۳۲

جدول ۳-۵- شاخص‌های ارزیابی فضاهای عمومی از دید شهروندی.....	۲۳۲
جدول ۳-۶- انواع فضای شهری.....	۲۳۳
جدول ۳-۷- مؤلفه‌های فضای شهری.....	۲۳۴
جدول ۳-۸- انتظارات شهروندان از فضای شهری.....	۲۳۴
جدول ۳-۹- اهداف اجتماعی در طراحی فضای شهری.....	۲۳۴
جدول ۳-۱۰- معیارهای فضاهای مطلوب شهری و اقدامات لازم.....	۲۳۶
جدول ۳-۱۱- تغییرات میانی طراحی شهری- محیطی.....	۲۳۷
جدول ۳-۱۲- نظریه پردازان با تأکید بر تأثیرات محیطی- رفتاری.....	۲۵۱
جدول ۳-۱۳- الگوی تبیین هویت معماری بر اساس تعامل نوآوری و عنایت به گذشته، طبق نظریه مارسیا.....	۲۵۸
جدول ۳-۱۴- مقایسه افکار و اعتقادات جوامع در سه دوره زمانی پیش از مدرن، مدرن و فرامدرن.....	۲۶۳
جدول ۳-۱۵- اصول چهارده‌گانه شهر سالم.....	۲۶۷
جدول ۳-۱۶- سیر تحول مفهومی منظر شهری.....	۲۸۵
جدول ۳-۱۷- مقایسه تعریف و جایگاه منظر شهری در طرح‌های توسعه شهری.....	۳۰۶

فهرست نمودار

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۱- رابطه ادراک زیبایی، فرهنگ و جامعه	۲۳
نمودار ۲-۱- درک استتیک در فرآیند طراحی و استفاده	۲۵
نمودار ۳-۱- تقسیم بندی انواع محیط	۳۰
نمودار ۴-۱- هرم سلامتی	۳۳
نمودار ۵-۱- مدل مفهومی کیفیت محیط، ابعاد و عوامل شانزده گانه آن	۳۵
نمودار ۶-۱- کلید واژه های معرف کیفیت	۳۷
نمودار ۷-۱- مؤلفه های کیفیت محیط در طراحی شهری	۴۰
نمودار ۸-۱- پراکنش ۳ میلیارد نفر جمعیت شهرنشین در سال ۲۰۰۰	۴۱
نمودار ۹-۱- مؤلفه های کیفیت محیط، ارائه شده در اولین کنفرانس سکونتگاه های سازمان ملل	۴۲
نمودار ۱۰-۱- ساختار کلی مطالعه فصل	۵۰
نمودار ۱-۲- فرآیند عوامل مبلمان شهری در زیبایی شهر	۵۲
نمودار ۲-۲- شمای کلی از مکان یابی مناسب مبلمان	۶۰
نمودار ۳-۲- طبقه بندی فضای سبز شهری	۱۹۱
نمودار ۴-۲- ضوابط، معیارها و ملاحظات طراحی مبلمان شهری	۲۰۱
نمودار ۱-۳- انواع مکالمات	۲۳۷
نمودار ۲-۳- جایگاه مدیریت بصری و محور دید در مبانی نظری طراحی شهری	۲۴۲
نمودار ۳-۳- عوامل مؤثر در سیما و هویت شهر	۲۶۱
نمودار ۴-۳- به کارگیری معانی و مفاهیم در منظر شهری	۲۶۱
نمودار ۵-۳- هویت در طول زمان	۲۶۲
نمودار ۶-۳- رویکردهای کلی در معماری منظر	۲۹۰
نمودار ۷-۳- منظر شهری پدیده عینی-ذهنی	۲۹۷
نمودار ۸-۳- سیستم منظر شهری در فرآیند تعامل انسان-محیط	۳۰۸
نمودار ۹-۳- منظر شهری محصول تلفیق سه نگاه (سر-دل-ذهن)	۳۰۸
نمودار ۱۰-۳- جایگاه رضایت مندی در شاخص های سنجش کیفیت محیط	۳۰۹
نمودار ۱۱-۳- عناصر اصلی کیفیت زندگی	۳۱۹
نمودار ۱۲-۳- ساختار کلی مطالعه فصل	۳۲۲
نمودار ۱-۴- ساختار کلی مطالعه فصل	۳۳۹
نمودار ۱-۵- راهکارهایی جهت رفاه و آسایش شهروندان در برابر رفتار و ندال ها	۳۵۰
نمودار ۲-۵- ساختار کلی مطالعه فصل	۳۵۴

فهرست تصاویر

عنوان	صفحه
تصاویر ۲-۱ و ۲-۲: نیمکت جهت استراحت	۵۳
تصاویر ۲-۳ و ۲-۴: نیمکت با اشکال و اندازه متنوع	۵۴
تصویر ۲-۵: نیمکت جهت تزیین محیط	۵۴
تصویر ۲-۶: سازگاری نیمکت با دیگر عناصر کاربردی در شهر	۵۴
تصویر ۲-۷: نیمکت با ارتفاع پایین	۵۵
تصویر ۲-۸: تلفیق نیمکت با گلدان	۵۵
تصاویر ۲-۹ و ۲-۱۰ و ۲-۱۱: معیارها در طراحی نیمکت	۵۶
تصاویر ۴-۱۲ و ۴-۱۳: طراحی نیمکت از جنس بتن و آهن	۵۷
تصاویر ۲-۱۴ و ۲-۱۵: ایده نو در طراحی و نشستن	۵۷
تصاویر ۲-۱۶ و ۲-۱۷: تنوع و خلاقیت در طراحی نیمکت	۵۸
تصاویر ۲-۱۸ و ۲-۱۹: صندلی‌های دنباله دار جهت نشستن و مکث	۵۸
تصاویر ۲-۲۰ و ۲-۲۱: نمونه‌هایی از صندلی ساخت داخل	۵۸
تصاویر ۲-۲۲ و ۲-۲۳: نمونه‌هایی از صندلی ساخت خارجی	۵۹
تصاویر ۲-۲۴ و ۲-۲۵: نیمکت مناسب برای پارک یا مدل استاندارد یک متر به بالا	۵۹
تصاویر ۲-۲۶ و ۲-۲۷: نیمکت مختص افراد ناتوان با اسکان محدود	۵۹
تصاویر ۲-۲۸ و ۲-۲۹: نوآوری در طراحی نیمکت	۶۰
تصاویر ۲-۳۰ و ۲-۳۱: نیمکت جهت تبلیغات	۶۱
تصویر ۲-۳۲: تلفیق سطل زباله و صندلی	۶۱
تصویر ۲-۳۳: استفاده از نیمکت برای تبلیغات	۶۱
تصویر ۲-۳۴: ملاحظات در طراحی نیمکت (راحتی)	۶۲
تصویر ۲-۳۵: مکانیابی درست نیمکت در محیط	۶۲
تصاویر ۲-۳۶ و ۲-۳۷: طراحی نیمکت با ظاهر ایده آل	۶۲
تصویر ۲-۳۸: نیمکت سه وجهی	۶۴
تصویر ۲-۳۹: نیمکت جهت گفتگوی دو نفره	۶۴
تصویر ۲-۴۰: نیمکت در تلفیق با تندیس	۶۴
تصاویر ۲-۴۱ و ۲-۴۲ و ۲-۴۳ و ۲-۴۴ و ۲-۴۵: تلفیق نیمکت با گلجا	۶۴
تصاویر ۲-۴۶ و ۲-۴۷: تلفیق نیمکت با سایر عناصر	۶۵
تصویر ۲-۴۸: شیوه نصب نیمکت در اماکن پر رفت و آمد	۶۶
تصویر ۲-۴۹: هماهنگی و تناسب نیمکت با سایر عناصر	۶۶
تصاویر ۲-۵۰ و ۲-۵۱: تمایل به نشستن و ایجاد فضایی برای نیمکت شهری	۶۶
تصویر ۲-۵۲: نیمکت با فرم زیبا	۶۷
تصویر ۲-۵۳: آرگونومی در طراحی نیمکت	۶۷
تصاویر ۲-۵۴ و ۲-۵۵: نیمکت در ابعاد فرم مناسب	۶۸
تصاویر ۲-۵۶ و ۲-۵۷ و ۲-۵۸: ملاحظات در طراحی نیمکت	۶۸
تصاویر ۲-۵۹ و ۲-۶۰: تنوع در طراحی نیمکت	۶۹
تصویر ۲-۶۱: معیار مکانیابی در طراحی ایستگاه اتوبوس	۶۹
تصویر ۲-۶۲: ملاحظات زیست محیطی در طراحی ایستگاه اتوبوس	۶۹
تصاویر ۲-۶۳ و ۲-۶۴: ایستگاه اتوبوس شهرهانوفر آلمان	۷۰
تصویر ۲-۶۵: استفاده از سرپناه در ایستگاه اتوبوس	۷۱
تصویر ۲-۶۶: ملاحظات در طراحی ایستگاه اتوبوس	۷۱

- تصویر ۲-۶۷: تلفیق ایستگاه اتوبوس و با سایر عناصر مبلمان شهری ۷۲
- تصویر ۲-۶۸: طراحی مسیرهای ویژه معلولین جهت رسیدن به ایستگاه اتوبوس ۷۲
- تصاویر ۲-۶۹ و ۲-۷۰ و ۲-۷۱: کاربرد و شناسایی ظروف زیاله در سطح شهر ۷۲
- تصویر ۲-۷۲: تلفیق سطح زیاله و گلجا، سطل زیاله و علائم، سطل زیاله و نیمکت، نرده ۷۳
- تصویر ۲-۷۳: ظروف زیاله با قابلیت دید و در دسترس بودن ۷۴
- تصاویر ۲-۷۴ و ۲-۷۵: سطل زیاله با محوریت غیرقابل تخریب ۷۴
- تصاویر ۲-۷۶ و ۲-۷۷ و ۲-۷۸: نمونه‌های مناسب سطل زیاله ۷۵
- تصویر ۲-۷۹: ظروف زیاله برای استفاده از سیگار ۷۶
- تصاویر ۲-۸۰ و ۲-۸۱: ظروف زیاله مناسب در مقابله با رفتار وندال‌ها ۷۷
- تصویر ۲-۸۲: نمونه نامناسب سطل زیاله جهت تخلیه ۷۷
- تصویر ۲-۸۳: فرم جذاب سطل زیاله و تشویق شهروندان برای ریختن زیاله ۷۸
- تصویر ۲-۸۴: سطل زیاله با گنجایش ۵۰-۱۰۰ لیتر ۷۸
- تصویر ۲-۸۵: سطل زیاله ثابت و مستحکم ۷۸
- تصاویر ۲-۸۶ و ۲-۸۷ و ۲-۸۸: عدم به کارگیری کسه یکبار مصرف جهت رفع زیاله ۷۹
- تصاویر ۲-۸۹ و ۲-۹۰: سطل زیاله از جنس اسفنج گالوانیزه ۷۹
- تصویر ۲-۹۱: سطل زیاله لعابی و ضد لکه ۷۹
- تصاویر ۲-۹۲ و ۲-۹۳ و ۲-۹۴: گلدان‌هایی از جنس بتون و چوب ۸۰
- تصویر ۲-۹۵: جانمایی بسیار مناسب گلدان در فضای شهری ۸۰
- تصویر ۲-۹۶: گلدان مکعبی از جنس بتون ۸۰
- تصاویر ۲-۹۷ و ۲-۹۸: نمونه‌های از تلفیق نیمکت و گلدان ۸۱
- تصویر ۲-۹۹: خلاقیت در طراحی گلدان ۸۱
- تصویر ۲-۱۰۰: تلفیق نیمکت و گلجا در فضای شهری ۸۲
- تصویر ۲-۱۰۱: نمونه‌هایی از گلدان موقتی ۸۲
- تصویر ۲-۱۰۲: نمونه‌هایی از گلدان از جنس بتن و چوب ۸۳
- تصاویر ۲-۱۰۳ و ۲-۱۰۴: تنوع و گوناگون در طراحی گلدان ۸۴
- تصاویر ۲-۱۰۵ و ۲-۱۰۶: بیلبورد یا تبلیغات خیابانی ۸۴
- تصاویر ۲-۱۰۷ و ۲-۱۰۸ و ۲-۱۰۹ و ۲-۱۱۰: بیلبورد در طرح‌ها و اندازه‌های متنوع ۸۵
- تصاویر ۲-۱۱۱ و ۲-۱۱۲ و ۲-۱۱۳: نمونه‌هایی از تابلوهای اعلانات شهری ۸۶
- تصاویر ۲-۱۱۴ و ۲-۱۱۵ و ۲-۱۱۶: تابلو اعلانات تأمین کننده نیاز مالی شهرداری‌ها ۸۷
- تصاویر ۲-۱۱۷ و ۲-۱۱۸ و ۲-۱۱۹: تابلو اعلانات واقع در پارک‌های شهری ۸۸
- تصویر ۲-۱۲۰: نورپردازی مناسب در میدان آزادی تهران ۸۸
- تصویر ۲-۱۲۱: نورپردازی مناسب درسی و سه پل اصفهان ۸۸
- تصاویر ۲-۱۲۲ و ۲-۱۲۳ و ۲-۱۲۴: ملاحظات در طراحی نورپردازی ۸۹
- تصویر ۲-۱۲۵: هماهنگی بین چراغ، گلجا و نیمکت ۹۱
- تصاویر ۲-۱۲۶ و ۲-۱۲۷: نورپردازی با محوریت منظر پردازی ۹۲
- تصویر ۲-۱۲۸: نمونه‌ای از نورپردازی مناسب شبانه ۹۳
- تصویر ۲-۱۲۹: نورپردازی با محوریت منظر پردازی ۹۳
- تصویر ۲-۱۳۰: نمونه از حفاظ تنه درخت از جنس چدن ۹۴
- تصویر ۲-۱۳۱: ملاحظات در طراحی شبکه پای درخت ۹۴
- تصویر ۲-۱۳۲: نمونه‌ای حفاظ تنه درخت از جنس چدن ۹۴
- تصاویر ۲-۱۳۳ و ۲-۱۳۴ و ۲-۱۳۵: حفاظ درخت از جنس چدن ۹۴
- تصاویر ۲-۱۳۶ و ۲-۱۳۷: تنوع در ساخت حفاظ درختان ۹۵

- تصویر ۱۳۸-۲: حفاظت با ارتفاع ۱/۳ تا ۱/۶ متر ۹۵
- تصویر ۱۳۹-۲: پله برقی راه کاری برای پل‌های بیکار در ایران ۹۵
- تصاویر ۱۴۰-۲ و ۱۴۱-۲ و ۱۴۲-۲: نمونه‌هایی از کفپوش مناسب ۹۶
- تصاویر ۱۴۳-۲ و ۱۴۴-۲: استفاده از طرح و نقش در ساخت کفپوش ۹۷
- تصویر ۱۴۵-۲: نمونه ای از کفپوش مناسب ۹۸
- تصویر ۱۴۶-۲: نمونه ای از کفپوش نامناسب در شهرهای ایرانی ۹۸
- تصاویر ۱۴۷-۲ و ۱۴۸-۲: ملاحظات طرح، رنگ و فرم در طراحی وسایل بازی ۹۹
- تصاویر ۱۴۹-۲ و ۱۵۰-۲ و ۱۵۱-۲: نمونه‌هایی از انواع وسایل و مبلمان بازی کودکان در طرح‌های متنوع ۹۹
- تصاویر ۱۵۲-۲ و ۱۵۳-۲: انواع وسایل بازی کودکان ۱۰۱
- تصاویر ۱۵۴-۲ و ۱۵۵-۲: خلاقیت در طراحی وسایل بازی ۱۰۱
- تصویر ۱۵۶-۲: هماهنگی بین نقش نور و آب در فضای شهر ۱۰۲
- تصویر ۱۵۷-۲: نمونه ای از فواره ریزشی ۱۰۲
- تصویر ۱۵۸-۲: نمونه ای فواره جهنده ۱۰۳
- تصویر ۱۵۹-۲: نمونه ای از فواره ریزشی ۱۰۳
- تصویر ۱۶۰-۲: خلاقیت و ابتکار در طراحی ابما ۱۰۴
- تصویر ۱۶۱-۲: نمونه از تلویزیون‌های شهری در ایران ۱۰۵
- تصاویر ۱۶۲-۲ و ۱۶۳-۲ و ۱۶۴-۲: انواع وسایل و مبلمان ورزشی با کاربرد متفاوت ۱۰۵
- تصاویر ۱۶۵-۲ و ۱۶۶-۲ و ۱۶۷-۲: چند نمونه از وسایل ورزشی ۱۰۷
- تصاویر ۱۶۸-۲ و ۱۶۹-۲ و ۱۷۰-۲: تجهیزات ورزشی با کاربرد گوناگون ۱۰۷
- تصاویر ۱۷۱-۲ و ۱۷۲-۲ و ۱۷۳-۲: ملاحظات در طراحی جایگاه دوچرخه ۱۰۸
- تصاویر ۱۷۴-۲ و ۱۷۵-۲ و ۱۷۶-۲: جایگاه دوچرخه عنصرکار نشده در ایران ۱۰۹
- تصاویر ۱۷۷-۲ و ۱۷۸-۲ و ۱۷۹-۲ و ۱۸۰-۲: استفاده از پیچ و اتصالات در طراحی جایگاه دوچرخه ۱۰۹
- تصویر ۱۸۱-۲: استفاده از علائم و تابلوهای جهت شناسایی بهتر جایگاه دوچرخه ۱۰۹
- تصاویر ۱۸۲-۲ و ۱۸۳-۲: نمونه‌هایی از باجه تلفن ۱۱۰
- تصویر ۱۸۴-۲: ملاحظات زیبایی و هماهنگی محیط طراحی باجه تلفن ۱۱۰
- تصویر ۱۸۵-۲: باجه تلفن در طرح‌های متنوع ۱۱۱
- تصویر ۱۸۶-۲: چراغ روشنایی با ارتفاع زیاد ۱۱۱
- تصویر ۱۸۷-۲: منابع روشنایی با ارتفاع زیاد ۳ تا ۴ متر ۱۱۱
- تصویر ۱۸۸-۲: فاصله گذاری مناسب بین چراغ‌های روشنایی ۱۱۳
- تصویر ۱۸۹-۲: به کارگیری فولاد ضد رنگ و آلومینیوم مقاوم در طراح چراغ ۱۱۳
- تصاویر ۱۹۰-۲ و ۱۹۱-۲: روشنایی مناسب در مراکز شهری ۱۱۴
- تصاویر ۱۹۲-۲ و ۱۹۳-۲ و ۱۹۴-۲: نمونه‌هایی از لامپ‌های مهتابی خودکار ۱۱۵
- تصاویر ۱۹۵-۲ و ۱۹۶-۲: چراغ‌های روشنایی با پایه ۳-۵ متر ۱۱۶
- تصاویر ۱۹۷-۲ و ۱۹۸-۲ و ۱۹۹-۲: چراغ‌های روشنایی با پایه کوتاه ۱۱۶
- تصویر ۲۰۰-۲: نمونه ای از صندوق در مراکز آموزشی ۱۱۷
- تصاویر ۲۰۱-۲ و ۲۰۲-۲ و ۲۰۳-۲: استفاده از نرده جهت حفاظت از محوطه ۱۱۸
- تصاویر ۲۰۴-۲ و ۲۰۵-۲: نرده به عنوان یک مرز فیزیکی ۱۱۸
- تصویر ۲۰۶-۲: نرده عاملی برای جدایی خیابان و پیاده رو ۱۱۸
- تصویر ۲۰۷-۲: استفاده از نرده‌های فلزی در شهر متداول ترین نوع نرده ۱۱۹
- تصویر ۲۰۸-۲: استفاده از نرده جهت زیبایی و تزئین شهر ۱۱۹
- تصویر ۲۰۹-۲: انواع مختلف نرده‌های ایمنی ۱۱۹
- تصویر ۲۱۰-۲: پارکومتر سکه ای یا کارتی ۱۲۰

- تصویر ۲-۲۱۱: پارکومتر دستگاه کنترل پارکینگ ۱۲۰
- تصاویر ۲-۲۱۲ و ۲-۲۱۳: هماهنگی ادوات آتش نشانی و نرده‌های خیابانی ۱۲۱
- تصاویر ۲-۲۱۴ و ۲-۲۱۵: نمونه‌های از صندوق پست از جنس آهن، چدن و فولاد ۱۲۱
- تصویر ۲-۲۱۶: نمونه‌هایی صندوق پست در طرح‌های و رنگ‌های متنوع ۱۲۲
- تصویر ۲-۲۱۷: نمونه‌هایی از آبخوری با طراحی بسیار زیبا ۱۲۳
- تصاویر ۲-۲۱۸ و ۲-۲۱۹ و ۲-۲۲۰: انواع آبخوری با طراحی بسیار زیبا ۱۲۴
- تصاویر ۲-۲۲۱ و ۲-۲۲۲: سرپناه‌های دراز مدت همچون ایستگاه اتوبوس و ۱۲۵
- تصاویر ۲-۲۲۳ و ۲-۲۲۴: سایبان‌های مقاوم در برابر نزولات جوی ۱۲۵
- تصاویر ۲-۲۲۵ و ۲-۲۲۶ و ۲-۲۲۷: نمونه‌هایی از سایبان در طرح‌ها و فرم‌های متنوع ۱۲۶
- تصاویر ۲-۲۲۸ و ۲-۲۲۹: سایبان جهت حفاظت از عوامل اقلیمی ۱۲۶
- تصاویر ۲-۲۳۰ و ۲-۲۳۱ و ۲-۲۳۲: استفاده از حفظ‌ها و جداکننده به عنوان عاملی برای هشدار و علامت ۱۲۷
- تصویر ۲-۲۳۳: جداکننده عاملی برای جداسازی فضای خصوصی از عمومی ۱۲۷
- تصویر ۲-۲۳۴: جداکننده عاملی برای جداسازی فضای سواره از پیاده ۱۲۷
- تصویر ۲-۲۳۵: جداکننده با کارکرد زیباشناختی ۱۲۷
- تصویر ۲-۲۳۶: نمونه‌هایی از حفاظ و جداکننده ۱۲۸
- تصاویر ۲-۲۳۷ و ۲-۲۳۸: استفاده از مصالح بتون و چدن در ساخت جداکننده ۱۲۸
- تصویر ۲-۲۳۹: نمونه از جداکننده و حفاظ در پیاده روی ۱۲۹
- تصویر ۲-۲۴۰: نمونه‌هایی از علائم و آرم‌ها ۱۳۰
- تصویر ۲-۲۴۱: استفاده بیش از حد از علائم و تابلوها ۱۳۱
- تصویر ۲-۲۴۲: نوآوری در طراحی علائم ۱۳۱
- تصاویر ۲-۲۴۳ و ۲-۲۴۴: علائم جهت اطلاع‌رسانی قوانین ۱۳۲
- تصویر ۲-۲۴۵: علائم با کاربرد نشان‌دهنده جهت ۱۳۲
- تصاویر ۲-۲۴۶ و ۲-۲۴۷: بکارگیری ملاحظات در جنس تابلوهای اطلاع‌رسانی ۱۳۳
- تصاویر ۲-۲۴۸ و ۲-۲۴۹: به کارگیری علائم، جهت تزئین شهر ۱۳۴
- تصاویر ۲-۲۵۰ و ۲-۲۵۱: تابلوهای تبلیغاتی با مضمون متفاوت ۱۳۶
- تصویر ۲-۲۵۲: تابلوی راهنمای شهری ۱۳۶
- تصویر ۲-۲۵۳: تابلوی راهنمایی رانندگی ۱۳۶
- تصاویر ۲-۲۵۴ و ۲-۲۵۵: نمونه‌های مشخص از تابلوهای انتظامی ۱۳۷
- تصویر ۲-۲۵۶: علائم با کارکرد جهت‌یابی ۱۳۸
- تصویر ۲-۲۵۷: ملاحظات در طراحی علائم و تابلو ۱۳۸
- تصاویر ۲-۲۵۸ و ۲-۲۵۹: نمونه‌هایی از نقشه‌هایی شهری جهت شناسایی نقاط ۱۳۸
- تصویر ۲-۲۶۰: علائم جهت اطلاع‌رسانی شهروندان ۱۳۸
- تصویر ۲-۲۶۱: ابزاری برای جلب توجه شهروندان با کاربرد زیبایی ۱۳۸
- تصاویر ۲-۲۶۲ و ۲-۲۶۳: نمونه‌هایی از علائم شناسایی نقاط شهری ۱۳۹
- تصاویر ۲-۲۶۴ و ۲-۲۶۵: سرعت‌گیر عاملی برای ایمنی عابرین ۱۳۹
- تصاویر ۲-۲۶۶ و ۲-۲۶۷: سرعت‌گیر از نوع دیجیتال ۱۴۰
- تصاویر ۲-۲۶۸ و ۲-۲۶۹ و ۲-۲۷۰: ساعت‌هایی جهت تزئین میداين و پارک‌ها ۱۴۱
- تصویر ۲-۲۷۱: میدان ساعت تبریز ۱۴۱
- تصویر ۲-۲۷۲: میدان ساعت ساری ۱۴۱
- تصاویر ۲-۲۷۳ و ۲-۲۷۴: دیوار عامل و مانع فیزیکی، بصری ۱۴۳
- تصویر ۲-۲۷۵: دیوار با محوریت منظرسازی محیط ۱۴۴
- تصویر ۲-۲۷۶: استفاده از آجر و سنگ در ساخت دیوار ۱۴۴

- تصاویر ۲-۲۷۷ و ۲-۲۷۸: طراحی مستقیم مسیرهای عابر پیاده ۱۴۵
- تصویر ۲-۲۷۹: رمپ پلکانی یا پیشانی ۱۰ سانتی متر ۱۵۵
- تصویر ۲-۲۸۰: استفاده از رمپ پلکانی با شیب ۱:۱۲ ۱۵۵
- تصویر ۲-۲۸۱: رمپ جهت استفاده معلولین ۱۵۵
- تصاویر ۲-۲۸۲ و ۲-۲۸۳ و ۲-۲۸۴: رمپ پلکانی یا پیشانی ۱۰ سانتی متر ۱۵۵
- تصویر ۲-۲۸۵: مجسمه با محوریت پیام به دیگران ۱۵۷
- تصاویر ۲-۲۸۶ و ۲-۲۸۷: مجسمه‌هایی از جنس بتن و فلز ۱۵۷
- تصاویر ۲-۲۸۸ و ۲-۲۸۹ و ۲-۲۹۰: نمونه‌هایی از آثار حجمی در پیاده روها و پارکها ۱۵۷
- تصاویر ۲-۲۹۱ و ۲-۲۹۲ و ۲-۲۹۳: نمونه‌های از تندیس‌های رئال و انتزاعی ریشه در باورهای مردم ۱۵۸
- تصاویر ۲-۲۹۴ و ۲-۲۹۵ و ۲-۲۹۶ و ۲-۲۹۷: تندیس با محوریت شناسایی نماد شهری ۱۵۹
- تصاویر ۲-۲۹۸ و ۲-۲۹۹: تلفیق میدان و مجسمه ۱۶۲
- تصویر ۲-۳۰۰: میدان بدون مجسمه و تندیس ۱۶۲
- تصاویر ۲-۳۰۱ و ۲-۳۰۲ و ۲-۳۰۳: نمونه‌هایی از آثار حجمی با زیبایی منحصر به فرد ۱۶۳
- تصویر ۲-۳۰۴: نمونه‌ای از آثار حجمی بی‌ان نشانه ۱۶۳
- تصویر ۲-۳۰۵: تندیس با محوریت بیان جنگ ۱۶۳
- تصاویر ۲-۳۰۶ و ۲-۳۰۷: نمونه‌های از نشانه و شکل‌های شهری ۱۶۴
- تصاویر ۲-۳۰۸ و ۲-۳۰۹ و ۲-۳۱۰: تندیس با کارکرد ویژه ۱۷۰
- تصویر ۲-۳۱۱: تندیس مشاهیر یا شخصیت‌های علمی ۱۷۰
- تصویر ۲-۳۱۲: مجسمه با ساخت کلاسیک یا مدرن ۱۷۰
- تصویر ۲-۳۱۳: تندیس مشاهیر یا شخصیت‌های علمی ۱۷۰
- تصاویر ۲-۳۱۴ و ۲-۳۱۵ و ۲-۳۱۶: نمونه‌هایی از مجسمه در پارک ۱۷۱
- تصویر ۲-۳۱۷: استفاده از تندیس جهت زیبایی پارک ۱۷۲
- تصویر ۲-۳۱۸: تندیس بازی کودکان ۱۷۲
- تصاویر ۲-۳۱۹ و ۲-۳۲۰ و ۲-۳۲۱: تندیس‌هایی که ریشه در باورهای مردم دارد ۱۷۳
- تصویر ۲-۳۲۲: تندیس خرس در آینه ۱۷۳
- تصویر ۲-۳۲۳: تندیس انسان بی توجه ۱۷۳
- تصاویر ۲-۳۲۴ و ۲-۳۲۵ و ۲-۳۲۶: نمونه‌هایی از تندیس تنهایی ۱۷۴
- تصاویر ۲-۳۲۷ و ۲-۳۲۸: ترکیب زیبایی بصری مجسمه در فضای شهری ۱۷۴
- تصاویر ۲-۳۲۹ و ۲-۳۳۰ و ۲-۳۳۱: تندیس با محوریت زیباشناختی ۱۷۴
- تصاویر ۲-۳۳۲ و ۲-۳۳۳ و ۲-۳۳۴: نمونه از مجسمه با محوریت معنا ۱۷۵
- تصاویر ۲-۳۳۵ و ۲-۳۳۶ و ۲-۳۳۷: تندیس با محوریت آنچه که مردم می‌توانند استفاده کنند ۱۷۵
- تصویر ۲-۳۳۸: تندیس شخصیت علمی ۱۷۶
- تصویر ۲-۳۳۹: تندیس شاه اسماعیل صفوی ۱۷۶
- تصاویر ۲-۳۴۰ و ۲-۳۴۱ و ۲-۳۴۲: تندیس مهر مادری ۱۷۶
- تصویر ۲-۳۴۳: تندیس آهو ۱۷۶
- تصویر ۲-۳۴۴: تندیس انار ۱۷۶
- تصویر ۲-۳۴۵: بدون شرح ۱۷۶
- تصاویر ۲-۳۴۶ و ۲-۳۴۷ و ۲-۳۴۸: تندیس با کارکرد انتزاعی ۱۷۷
- تصاویر ۲-۳۴۹ و ۲-۳۵۰ و ۲-۳۵۱: نقش رنگ و آرایش فضایی مجسمه‌ها ۱۷۷
- تصاویر ۲-۳۵۲ و ۲-۳۵۳ و ۲-۳۵۴ و ۲-۳۵۵: نقاشی دیواری حلقه فراموش شده شهر ۱۷۹
- تصاویر ۲-۳۵۶ و ۲-۳۵۷: نقاشی دیواری با رویکرد زیباشناختی ۱۸۰
- تصاویر ۲-۳۵۸ و ۲-۳۵۹: ملاحظات در طراحی و اجرای نقاشی‌های دیواری ۱۸۱

- تصاویر ۲-۳۶۰ و ۲-۳۶۱: نقاشی‌های دیواری و ایجاد آرامش بصری ۱۸۱
- تصاویر ۲-۳۶۲ و ۲-۳۶۳: نمونه‌های از مجسمه‌های سبز ۱۸۲
- تصاویر ۲-۳۶۴ و ۲-۳۶۵: فضای سبز عاملی برای زیبایی و سیمای شهر ۱۸۳
- تصاویر ۲-۳۶۶ و ۲-۳۶۷: آثار روان‌شناختی فضای سبز ۱۸۳
- تصاویر ۲-۳۶۸ و ۲-۳۶۹: مجسمه‌های سبز با کارکرد زیباشناختی ۱۸۵
- تصاویر ۲-۳۷۰ و ۲-۳۷۱: الهام گرفتن از جانداران در ساخت مجسمه‌های سبز ۱۸۵
- تصاویر ۲-۳۷۲ و ۲-۳۷۳: فضای سبز عاملی برای نماد و سمبل شهری ۱۸۷
- تصاویر ۲-۳۷۴ و ۲-۳۷۵: الهام گرفتن از جانداران در ساخت مجسمه‌های سبز ۱۸۸
- تصاویر ۲-۳۷۶ و ۲-۳۷۷: مجسمه‌های سبز زینت‌بخش شهرها ۱۸۹
- تصاویر ۲-۳۷۸ و ۲-۳۷۹: نمونه‌هایی از مجسمه‌های سبز ۱۹۰
- تصاویر ۲-۳۸۱ و ۲-۳۸۲: استفاده از مجسمه‌های سبز به عنوان حریم بصری و زیبایی فضای شهری ۱۹۲
- تصاویر ۲-۳۸۳ و ۲-۳۸۴: نمونه‌هایی از تصاویر با دید بصری مطلوب ۱۹۳
- تصاویر ۲-۳۸۶ و ۲-۳۸۷: الهام گرفتن از جانداران در ساخت مجسمه‌های سبز ۱۹۵
- تصویر ۲-۳۸۸ و ۲-۳۸۹: استفاده و بکارگیری از طرح و فرم در ساخت مجسمه‌های سبز ۱۹۶
- تصویر ۲-۳۹۰: استفاده از تبلیغات در ساخت مجسمه‌های سبز ۱۹۷
- تصویر ۲-۳۹۱: نمونه‌ای از مجسمه سبز ۱۹۷
- تصاویر ۲-۳۹۲ و ۲-۳۹۳: ملاحظات در طراحی نشانگان ۱۹۷
- تصاویر ۲-۳۹۴ و ۲-۳۹۵: نشانگان با محوریت زیبایی‌آزی ۱۹۸
- تصاویر ۲-۳۹۷ و ۲-۳۹۸: ملاحظات در طراحی جنس تیرک‌ها ۱۹۹
- تصاویر ۲-۳۹۹ و ۲-۴۰۰: ملاحظات در طراحی ارتفاع تیرک‌ها ۱۹۹
- تصاویر ۳-۱ و ۳-۲: تأثیر تجهیزات شهری در تصورات ذهنی شهروندان ۲۷۲
- تصاویر ۳-۳ و ۳-۴: عناصر معرف سیما و نمای شهر زیبا ۲۷۲
- تصاویر ۳-۵ و ۳-۶: جایگاه هویت در سیمای شهر و یا نوعی نشانه‌شناسی شهری ۲۷۳
- تصاویر ۴-۱ و ۴-۲: نمونه‌هایی از مناسب‌سازی میلمان شهری ویژه معلولان ۳۲۷
- تصویر ۴-۳: نمونه‌های از مناسب‌سازی در طراحی ایستگاه اتوبوس ۳۳۳
- تصویر ۴-۴: ملاحظات در طراحی باجه تلفن برای معلولین ۳۳۴
- تصاویر ۴-۵ و ۴-۶: نمونه‌هایی از پشخوان بانکها ۳۳۵
- تصاویر ۴-۷ و ۴-۸: ملاحظات در طراحی سطوح شیدار ۳۳۷
- تصاویر ۵-۱ و ۵-۲ و ۵-۳: نمونه‌های از تخریب اموال در محیط انسانی ۳۴۴
- تصویر ۵-۴: نمونه از وندالیسم در جوامع شهری ۳۴۵
- تصاویر ۵-۵ و ۵-۶: وندالیسم یا تخریب عمدی ۳۴۷